

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 października 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 84 ust. 8 w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), odmówił W. J. odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu chorobowego, określonych decyzją z 18 maja 2016 roku znak: 210000/604/CW308904/2016-ZASU

/decyzja k. 42 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji, w dniu 20 listopada 2018 roku, złożył W. J., nie przedstawiając zarzutów pod adresem zaskarżonej decyzji .

Wniósł o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

/odwołanie k. 3/

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację, tożsamą z przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 4/

Na rozprawie w dniu 10 czerwca 2019 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

W. J. urodził się (...) Wnioskodawca ma średnie wykształcenie ekonomiczne. Pracował w swoim zawodzie jako technik ekonomista. Od 2004r. leczy się psychiatrycznie S. przyjmuje leki psychotropowe.

/okoliczności bezsporne/

Decyzją z dnia 12.04.2013r. znak (...) - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził , że W. J. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu jako pracownik płatnika składek GLOB TRANSFER E. A. od 22.11.2010r. Wnioskodawca złożył odwołanie od tej decyzji .

Wyrokiem z dnia 25.06.2014r. w sprawie VIII U 2470/13, Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Wyrokiem z dnia 19.10.2015r. w sprawie III AUa 1190/14, Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację wnioskodawcy od tego wyroku.

/okoliczności bezsporne/

Postępowanie egzekucyjne wobec wnioskodawcy zostało wszczęte w dniu 11.04.2017 (Wo- (...)), zostało skierowane do wierzytelności , zgromadzonych na rachunku bankowym w (...) następnie - przekierowywane do (...) Banku S.A. Jednakże – **na dzień 8.04.2019r. – brak wpłat .**

/pismo ZUS z dnia 8.04.2019r. k. 34/

Decyzją z dnia **18 maja 2016 roku** Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał W. J. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od 14 marca 2011 roku do 28 sierpnia 2011 roku, świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 29 sierpnia 2011 roku do 22 sierpnia 2012 roku oraz zasiłku chorobowego za okres 20 listopada 2012 roku do 8 kwietnia 2013 roku wraz z odsetkami, w łącznej kwocie 208128,96 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 12 kwietnia 2013 roku Zakład uznał, iż ubezpieczony nie podlega

ubezpieceniom społecznym, a więc także ubezpieczeniu chorobowemu, z tytułu zatrudnienia u płatnika składek GLOB TRANSFER. W związku z powyższym, zasiłek chorobowy za okres od 14 marca 2011 roku do 28 sierpnia 2011 roku, świadczenie rehabilitacyjne za okres od 29 sierpnia 2011 roku do 22 sierpnia 2012 roku oraz zasiłek chorobowy za okres 20 listopada 2012 roku do 8 kwietnia 2013 roku są świadczenia nienależnie pobranymi a więc podlegają zwrotowi.

/decyzja k. 1 akt ZUS/

W **dniu 30 sierpnia 2018 roku** wnioskodawca złożył wniosek o odstąpienie od żądania zwrotu całości zadłużenia. W uzasadnieniu wniosku podał, że jest osobą schorowaną, samotnie prowadzi gospodarstwo domowe, utrzymuje się z zasiłku z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

/wniosek k. 2-3/

Wnioskodawca posiada zadłużenie w Zarządzie Lokali Miejskich z tytułu, zajmowanego bez tytułu prawnego, lokalu - przy ul. (...) w Ł., na dzień 20.03.2019r. w wysokości 10 492 ,23 zł., w tym należność podstawowa w kwocie – 8833,47 zł., plus odsetki na dzień 28.02.2019r. w kwocie 1619,25 zł.

/ informacja o zadłużeniu Zarządu Lokali Miejskich k. 27-29/

Postanowieniem z dnia 20 maja 2019 roku ogłoszono **upadłość**, obejmującą likwidację majątku dłużnika W. J. jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

/postanowienie z dnia 20 maja 2019 r. k. 38/

Postanowieniem z dnia 20 maja 2019 roku ubezpieczony został wpisany na listę dłużników niewypłacalnych Krajowego Rejestru Sądowego.

/postanowienie z dnia 20 maja 2019 r. k. 8 akt ZUS/

Ubezpieczony ma przyznany, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, **zasiłek stały** od dnia 1 czerwca 2013 roku, w kwocie – 529 zł., od 1 maja 2016r. do 30 kwietnia 2019 roku w **kwocie 604 zł.**

/decyzja k. 14, decyzja k. 15 akt ZUS/

Ubezpieczony posiada orzeczenie o **umiarkowanym** stopniu niepełnosprawności – okresowo do dnia 15.05.2022r., z przyczyn 02 P, z zaznaczeniem, że niepełnosprawność istnieje od 8-go roku życia, a stopień niepełnosprawności – od 5.03.2013r.

/orzeczenie k. 40/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Przedmiotem sporu, w niniejszej sprawie było to, czy po stronie wierzyciela - ZUS I Oddział w Ł. - występują podstawy do odstąpienia, w oparciu o przepis **art. 84 ust. 8** ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 300) - od żądania zwrotu, od dłużnika W. J., należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu chorobowego określonych decyzją z dnia 18 maja 2016 roku znak: 210000/604/CW308904/2016-ZASU w łącznej kwocie 208128,96 zł.

Zgodnie z tym przepisem, Zakład może odstąpić od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin ich płatności albo rozłożyć je na raty, jeżeli:

1) zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności lub

2) kwota nienależnie pobranych świadczeń, nie przewyższa kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zaskarżoną decyzją - poddaną kontroli sądowej, w wyniku wniesienia przez W. J. odwołania - ZUS I Oddział w Ł. odmówił odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranego przez niego świadczenia.

W orzecznictwie, dotyczącym wykładni art. 84 ust. 8 ustawy systemowej wskazuje się, iż pojęcie „szczególnie uzasadnionych okoliczności” oznacza, że przypadki jego zastosowania powinny mieć charakter wyjątkowy, a przepis ten nie powinien być interpretowany rozszerzająco (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 19 sierpnia 2010 r. III AUa 489/10 - LEX nr 846526). W ramach katalogu przykładowych okoliczności, uzasadniających zastosowanie omawianego przepisu poprzez odstąpienie od żądania należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń (w całości bądź w części), wymienia się: brak majątku, z którego możliwe byłoby dochodzenie od osoby zobowiązanej zwrotu świadczeń; ustalenie, że w przypadku zwrotu świadczeń osoba zobowiązana lub osoby pozostające na jej utrzymaniu zostałyby pozbawione niezbędnych środków utrzymania; ciężką chorobą powodującą niezdolność do pracy lub niepełnosprawność osoby zobowiązanej, członka jej rodziny lub innej osoby pozostającej na jej utrzymaniu; wiek osoby zobowiązanej, zdarzenia losowe (kradzież, wypadek, pożar, powodzi, inne klęski żywiołowe) powodujące szczególne trudności, w sytuacji materialnej osoby zobowiązanej. Dokonując oceny ich występowania, należy kierować się stanem majątkowym i rodzinnym dłużnika, jak też realną możliwością zwrotu, w tym możliwością podjęcia pracy, pozwalającej na zwrot świadczeń (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 grudnia 2009 r. II UK 147/09 - LEX nr 57846 czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 października 2014 r. III AUa 2591/13 - LEX nr 1537440).

Przy tym za „szczególnie uzasadnione okoliczności”, w doktrynie i judykaturze, powszechnie uznaje się takie, których zwrot uniemożliwi bądź znacznie dotkliwie utrudni, ubezpieczonemu, bieżące funkcjonowanie i zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 30 października 2008 r., sygn. akt III AUa 890/08, Lex nr 478686). W przepisie art. 84 ust. 8 chodzi o przypadek o głębokim - można powiedzieć - nasyceniu „szczególnie uzasadnionych okoliczności” takich, że dla uwzględnienia uzasadnionego szczególnymi okolicznościami interesu ubezpieczonego nie wystarczy ani "odstąpienie" w części, ani odroczenie terminu płatności zobowiązania ubezpieczonego, ani rozłożenie należności na raty. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2012 r., III UK 47/11).

Odnosząc, wskazywane przez orzecznictwo, kryteria odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, do ustalonych w sprawie faktów i oceniając je przez pryzmat zasad doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, należy uznać, że, w analizowanej sprawie, zachodzą przesłanki do stwierdzenia, że w przypadku ubezpieczonego W. J. wystąpiły szczególne okoliczności, uzasadniające odstąpienie w całości od obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Sąd nie podzielił oceny organu rentowego, że trudności finansowe, powołane przez ubezpieczonego oraz jego sytuacja materialna zdrowotna i rodzinna, nie mogą uzasadniać odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń.

Z dokonanych ustaleń wynika, że ubezpieczony posiada orzeczenie o **umiarkowanym** stopniu niepełnosprawności – okresowo do dnia 15.05.2022r., z przyczyn 02 P, z zaznaczeniem, że niepełnosprawność istnieje od 8-go roku życia, a stopień niepełnosprawności – od 5.03.2013r., co znacznie ogranicza możliwości podjęcia pracy zarobkowej - na ogólnym rynku pracy, choć, oczywiście - może podjąć – aktywność w zakładzie pracy chronionej, jednakże, mając na uwadze – podstawę orzeczenia stopnia niepełnosprawności - **02 P**, szanse na znalezienie zatrudnienia, w aktualnych realiach gospodarczych, w kontekście przygotowania zawodowego wnioskodawcy czyli posiadanego doświadczenia teoretycznego i praktycznego jako **technik** (średnie wykształcenie) ekonomista), także z uwzględnieniem (który to czynnik, Sąd musi poddać analizie), **wieku wnioskodawcy (61 lat)**, są znikome.

Z dokonanych ustaleń wynika, że jednym źródłem dochodów wnioskodawcy jest zasiłek stały, przyznany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Należy podkreślić, że kwota zasiłku nie jest wysoka stanowi ona kilkaset złotych miesięcznie i jest to jedyne źródło utrzymania ubezpieczonego, w zestawieniu z kwotą zadłużenia nie można

w żaden sposób przypuszczać, aby ubezpieczony był w stanie spłacić zadłużenie bez istotnego uszczerbku dla jego utrzymania. Jakakolwiek kwota, odprowadzana, z otrzymywanego przez niego zasiłku, na poczet zadłużenia, będzie dla niego dotkliwa. Dodatkowo, wobec ubezpieczonego została orzeczona upadłość konsumencka, co w ocenie Sądu Okręgowego, stanowi dodatkową okoliczność szczególną, pozwalającą na zmianę zaskarżonej decyzji i zwolnienie ubezpieczonego z obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Niewypłacalność, bowiem, oznacza, że dłużnik nie jest w stanie wykonywać swoich, wymagalnych, zobowiązań pieniężnych. Zadaniem – upadłości konsumenckiej, jest oddłużenie niewypłacalnej osoby. Umorzenie dotyczy całości lub części długów, których osoba, nie jest, ani nie będzie w stanie, zapłacić. Oczywiście, majątek – wnioskodawcy, będzie podlegał postępowaniu upadłościowemu.

Z powyższych motywów, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego z urzędu Sąd Okręgowy w pkt 2 i 3 wyroku przyznał i nakazał wypłacić adwokat K. W. z funduszu Skarbu Państwa – kasy Sądu Okręgowego w Łodzi tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu wnioskodawcy kwotę 110,70 zł. wraz z podatkiem VAT w oparciu o § 15 ust. 2 w zw. Z par. 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10. 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. poz. 1714, zm. Dz. U z 2017 r. poz. 1796).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS, wyrażając zgodę na wypożyczenie akt ZUS.